

srednjim školama. Predavanje Ivana Jurkovića odnosilo se na „Demografski razvoj hrvatskih zemalja od ranoga srednjeg vijeka do 19. stoljeća“. Ustanovivši da prve informacije o demografskom stanju na prostoru koji su naseljavali Hrvati u srednjem vijeku dolaze iz pera Konstantina Porfirogeneta, bizantskoga cara iz 10. st., zaključio je da je zbog rata s Osmanlijama hrvatski prostor zahvatila velika demografska kriza, a dodirnuvši se Istre, istaknuo je kako su demografski gubici Istre bili puno veći tijekom Prvoga nego tijekom Drugoga svjetskog rata. Predavanje je Jurković zaključio mišljenjem kako bi jedan školski sat trebalo posvetiti temi demografskoga razvoja hrvatskoga stanovništva. Naposljetku je Danijela Doblanić održala predavanje na temu „Demografska tranzicija u Hrvatskoj“, u kojem je predstavila etape demografskoga razvitka Hrvatske i njegove karakteristike.

U Domu antifašista Pula premijerno je prikazan dokumentarni film *Pula, svibanj 1945.: osvojena i oslobođena* redatelja i naratora Igora Gala te njegovih suradnika Igora Jovanovića, Igora Šaponje, Ratka Radoševića i Milana Radoševića. Film je, u produkciji i pod pokroviteljstvom Umjetničke organizacije filmskih djelatnika *Histria film* iz Pule, snimljen povodom 70. obljetnice oslobođenja Pule i pobjede nad nacifašizmom, a bavi se ratnim, političkim i socijalnim prilikama u gradu za svibanjskih dana 1945. godine. Organizatori su prikazivanja bili Udruga antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule te Istarsko povijesno društvo.

Igor Jovanović

Županijsko stručno vijeće nastavnika povijesti, Pazin, 15. svibnja 2015.

Treći sastanak Županijskoga stručnog vijeća nastavnika povijesti srednjih škola Istarske županije u školskoj godini 2014./2015. održan je u Pazinskom kolegiju – klasičnoj gimnaziji u Pazinu 15. svibnja 2015. Skup je trajao šest sati, sudjelovalo je devet nastavnika, a voditelj je bio Daniel Bogešić. Tema skupa je bila *Cjelovita kurikularna reforma*. Članovima ŽSV-a izloženi su ciljevi, tijek i provedba cjelovite kurikularne reforme u obliku prezentacije i radionice, gdje su ključni pojmovi bili iz Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Cilj je stručnoga skupa bilo informiranje i upoznavanje članova (među županijskoga stručnog vijeća s ciljevima, planiranim tijekom i provedbom

cjelovite kurikularne reforme. Drugi je cilj bilo stvaranje uvjeta za intenzivniju dvosmjernu komunikaciju između provoditelja reforme i baze, ali i između članova ŽSV-a. Naglašeno je kako je posebno važan cilj stručnoga usavršavanja posvećenoga kurikularnoj reformi u ovoj godini i onima koje slijede osposobljavanje svih odgojno-obrazovnih radnika, prije svega za razumijevanje usvojenih i planiranih kurikulskih i drugih dokumenata, kako bi se mogli aktivno uključiti u rad stručnih radnih skupina te u javnu raspravu. Srednjoročni je cilj osposobljavanje i pripremanje odgojno-obrazovnih radnika za eksperimentalnu primjenu, a potom i cjelovitu implementaciju kurikulskih dokumenata.

U prvom je dijelu predavanja objašnjen kontekst u kojem se priprema i provodi kurikularna reforma. U listopadu 2014. Hrvatski je sabor usvojio Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije koja sadrži glavne smjernice za razvoj obrazovanja, znanosti i tehnologije u Hrvatskoj u idućem desetljeću, a posebna je pozornost posvećena cjeloživotnom učenju. Istaknuto je kako su za svakodnevni rad djelatnika u sustavu odgoja i obrazovanja posebno važna prva dva poglavlja Strategije. Prvo se odnosi na cjeloživotno učenje, a drugo na sve vrste i razine obrazovanja, od ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja do visokoškolskoga. Među ciljevima koji su izdvojeni u poglavlju „Cjeloživotno učenje“ posebnu važnost zauzima četvrti cilj – unapređivanje sustava trajnoga profesionalnog razvoja i usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika – čijem ostvarenju pridonosi i ovaj stručni skup. U poglavlju Strategije koje se odnosi na sve vrste i razine obrazovanja prije visokoškolskoga izdvojeno je osam ciljeva prema kojima će se usmjeravati razvoj odgojno-obrazovnoga sustava Republike Hrvatske, među kojima je provođenje cjelovite kurikularne reforme. Napomenuto je kako je u prošlosti bilo mnogo intervencija u odgojno-obrazovnom sustavu koje su se odnosile samo na jednu vrstu ili samo jednu razinu obrazovanja, dok nijedan pokušaj promjene sustava nije obuhvatio sve razine obrazovanja. Štoviše, promjene su prvenstveno bile usmjerene prema sadržaju učenja i poučavanja, manjim dijelom na nastavni plan. Na temelju podataka dobivenih međunarodnim istraživanjima, npr. u područjima funkcionalnih pismenosti, gdje su rezultati pokazali značajno zaostajanje hrvatskih učenika, te analizom relevantnosti sadržaja koji se uče i poučavaju u osnovnim i srednjim školama zaključeno je da odgojno-obrazovni sustav Hrvatske zahtijeva korjenite, ali smislene i sustavne promjene kakve su predviđene i najavljene u Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije.

U drugom je dijelu predstavljen akcijski plan, odnosno plan aktivnosti koje će se odvijati po pojedinim dionicama. Cjelovita kurikularna reforma odvijat će se u šest etapa. Tijekom prve etape izradit će se kurikularni dokumenti, okvir vrednovanja, ocjenjivanja i izvještavanja o učeničkim postignućima, uz kontinuirano stručno usavršavanje učitelja i informiranje javnosti. Važno je napomenuti da se u prve tri dionice neće mijenjati nastavni plan za osnovne škole, broj obveznih predmeta ni trajanje osnovne škole.

Nakon izrade kurikularnih dokumenata, rasprave i njihova usvajanja, pripremit će se uvjeti za njihovu eksperimentalnu provedbu i vrednovanje, izabrati škole u kojima će se kurikuli eksperimentalno provoditi, educirati učitelji i nastavnici za njihovu primjenu te pripremiti nastavni materijali. Nakon vrednovanja i po potrebi korekcije kurikula, puna provedba planirana je za školsku godinu 2017./2018. Nakon toga planirana je strukturna promjena iz osmogodišnje u devetogodišnju osnovnu školu, za što se moraju ostvariti ostali ciljevi iz poglavlja „Rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje“, posebice osiguravanje potrebne infrastrukture, kao i prilagodba nastavnih programa za devetogodišnju osnovnu školu. Tada se otvaraju mogućnosti za uvođenje novih nastavnih predmeta. Izrađeni „programi“ za devetogodišnju osnovnu školu i nova struktura obveznoga obrazovanja eksperimentalno će se provjeriti, a zadnja je dionica potpuno uvođenje devetogodišnje osnovne škole. Za opisani proces nužno je desetak složnih godina u kojima će žarište biti na kvaliteti odgojno-obrazovnoga procesa.

Glavna tema trećega dijela predavanja bila je uloga odgojno-obrazovnih radnika kao glavnih nositelja u procesu kurikularne reforme. Kako bi mogli ostvariti takvu ulogu, ključno je da se informiraju o temeljnim postavkama, ciljevima i dionicama kurikularne reforme. Pozvani su na uključivanje u rad stručnih radnih skupina, u kojima će činiti većinu članova. Važno je da upoznaju kurikulske dokumente, da se uključuju u javnu raspravu i konzultacije te time pridonose konačnom oblikovanju kurikulskih dokumenata. Zaključeno je da, bez obzira na kvalitetu izrađenih dokumenata, ostvarenje ciljeva kurikularne reforme i primjena kurikulskih dokumenata u praksi nisu mogući bez kvalitetnih, angažiranih i odgovornih učitelja, nastavnika i drugih odgojno-obrazovnih radnika.

Igor Jovanović